PATVIRTINTA
Panevėžio lopšelio-darželio „Sigutė“
direktoriaus
2026 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V.1.6/67

# PANEVĖŽIO LOPŠELIS-DARŽELIS „SIGUTĖ”

# PIRMOSIOS PAGALBOS RINKINIŲ PRIEŽIŪROS IR EPINEFRINO APSKAITOS TVARKOS APRAŠAS

## I SKYRIUS
## BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis Epinefrino autoinjektoriaus laikymo ir naudojimo anafilaksijos atveju tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato epinefrino autoinjektorių laikymo, prieinamumo ir naudojimo Panevėžio lopšelyje-darželyje „Sigutė“ (toliau – Mokykla) tvarką, darbuotojų veiksmus įtarus anafilaksiją, skubios medicinos pagalbos iškvietimo, mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimo ir įvykio dokumentavimo tvarką.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003m. gegužės 14 d. nutarimu Nr.590, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003m. liepos 11d. įsakymu Nr. V-450 (Suvestinė redakcija nuo 2026-01-01) ir juo patvirtintu Švietimo teikėjų, vykdančių ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, pirmosios pagalbos rinkinio aprašu taip pat kitais pirmosios pagalbos teikimą ir mokinių sveikatos priežiūrą reglamentuojančiais teisės aktais

3. Anafilaksija – staiga prasidedanti ir galinti labai greitai progresuoti sunki alerginė reakcija, galinti kelti tiesioginį pavojų žmogaus gyvybei.

4. Epinefrino autoinjektorius yra pirmosios pagalbos priemonė, skirta epinefrinui suleisti į raumenis įtariamos anafilaksijos atveju.

5. Epinefrino autoinjektoriaus naudojimas šiame Apraše nustatytais atvejais laikomas pirmosios pagalbos teikimu, o ne savarankišku ugdytinio gydymu ar vaistinių preaparatų skyrimu.

6. Mokyklos darbuotojai ugdytiniams savo nuožiūra neskiria ir neduoda kitų vaistinių preaparatų. Šiame Apraše nuststyta epinefrino naudojimo tvarka taikoma tik įtariamos anafilaksijos, kaip gyvybei pavojingos būklės atveju.

## II SKYRIUS
## EPINEFRINO AUTOINJEKTORIŲ LAIKYMAS IR PRIEINAMUMAS

7. Mokykloje pirmosios pagalbos rinkinyje laikomi teisės aktų nustatytos dozės ir kiekio epinefrino autoinjektoriai. Pagal nuo 2026 m. rugsėjo 1 d. taikomus reikalavimus turi būti ne mažiau kaip vienas 150 mikrogramų autoinjektorius vaikams, sveriantiems iki 30 kg, ir vienas 300 mikrogramų autoinjektorius vaikams, sveriantiems 30 kg ar daugiau, bei suaugusiesiems.

8. Epinefrino autoinjektoriai laikomi darbuotojams žinomoje, aiškiai pažymėtoje ir skubiai pasiekiamoje vietoje.

9. Autoinjektorius negali būti laikomas taip, kad kritinės situacijos metu jo paėmimui reikėtų ilgai ieškoti rakto, atsakingo asmens ar gauti administracijos leidimą.

10. Jei Mokykloje yra keli pirmosios pagalbos rinkiniai, aiškiai pažymima, kuriame rinkinyje laikomas epinefrinas.

11. Už autoinjektorių buvimo vietos pažymėjimą, įsigijimą ir galiojimo terminų kontrolę bei pirmosios pagalbos rinkinio komplektaciją direktoriaus įsakymu paskiriamas atsakingas asmuo.

12. Darbuotojai informuojami, kur konkrečiai Mokykloje laikomi epinefrino autoinjektoriai.

13. Konkrečiam mokiniui gydytojo paskirtą individualų epinefrino autoinjektorių parūpina jo tėvai (globėjai, rūpintojai). Jo laikymas ir naudojimas organizuojamas vadovaujantis gydytojo rekomendacijomis ir galiojančiais teisės aktais.

## III SKYRIUS
## ANAFILAKSIJOS ATPAŽINIMAS

14. Anafilaksija įtariama, kai staiga, dažniausiai po galimo kontakto su alergenu, atsiranda ir sparčiai progresuoja vienas ar keli žemiau nurodyti požymiai.

15. Galimi anafilaksijos požymiai:

**Kvėpavimo sistemos:**

• pasunkėjęs ar triukšmingas kvėpavimas;

• dusulys, švokštimas;

• gerklės veržimas, užkimimas ar staiga pasikeitęs balsas;

• liežuvio ar gerklės tinimas.

**Kraujotakos ir bendros būklės:**

• staigus silpnumas ar galvos svaigimas;

• išblyškimas;

• sąmonės sutrikimas ar netekimas;

• kolapso požymiai.

**Odos ir gleivinių:**

• staiga atsiradusi dilgėlinė ar intensyvus niežėjimas;

• odos paraudimas;

• lūpų, liežuvio, akių vokų ar veido tinimas.

**Virškinimo sistemos:**

• stiprus pilvo skausmas;

• pasikartojantis vėmimas;

• kiti staiga atsiradę ryškūs virškinimo sistemos simptomai kartu su kitais alerginės reakcijos požymiais.

16. Anafilaksija gali pasireikšti ir be odos bėrimo, todėl vien bėrimo nebuvimas nėra pagrindas atmesti anafilaksiją.

17. Įtarus anafilaksiją, pagalba pradedama teikti nedelsiant. Negalima laukti, kol atvyks mokinio tėvai, Mokyklos administracijos atstovas ar visuomenės sveikatos specialistas.

## IV SKYRIUS
## DARBUOTOJŲ VEIKSMAI ĮTARUS ANAFILAKSIJĄ

18. Darbuotojas, pirmasis pastebėjęs galimą anafilaksiją:

18.1. įvertina nukentėjusiojo būklę;

18.2. nedelsdamas kviečia kitą darbuotoją į pagalbą, jei toks yra šalia;

18.3. nurodo konkrečiam asmeniui atnešti epinefrino autoinjektorių;

18.4. nedelsiant organizuoja Bendrojo pagalbos centro iškvietimą telefonu 112;

18.5. esant anafilaksijos požymiams, panaudoja tinkamos dozės epinefrino autoinjektorių pagal jo gamintojo naudojimo instrukciją;

18.6. vykdo Bendrojo pagalbos centro operatoriaus ir greitosios medicinos pagalbos specialistų nurodymus;

18.7. nepalieka nukentėjusiojo vieno ir stebi jo būklę iki greitosios medicinos pagalbos atvykimo.

19. Epinefrino autoinjektorių gali panaudoti pirmąją pagalbą teikiantis pedagoginis darbuotojas, mokytojo padėjėjas ar kitas teisės aktų nustatyta tvarka pirmąją pagalbą teikti pasirengęs suaugęs asmuo.

20. Kritinės situacijos metu nereikia gauti direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo, visuomenės sveikatos specialisto ar mokinio tėvų išankstinio leidimo epinefrino autoinjektoriui panaudoti.

21. Sprendimą panaudoti epinefrino autoinjektorių priima pirmąją pagalbą teikiantis asmuo, įvertinęs nukentėjusiojo būklę ir įtaręs anafilaksiją.

22. Jeigu nukentėjusysis turi jam asmeniškai gydytojo paskirtą epinefrino autoinjektorių, vadovaujamasi jo individualiomis gydytojo rekomendacijomis.

23. Epinefrinas leidžiamas į išorinę šlaunies dalį pagal konkretaus autoinjektoriaus gamintojo instrukciją.

24. Panaudojus epinefrino autoinjektorių, visais atvejais skambinama 112, net jeigu nukentėjusiojo būklė pagerėjo.

25. Jeigu 112 operatorius ar greitosios medicinos pagalbos specialistas pateikia tolesnius nurodymus, darbuotojai juos vykdo.

26. Jei nukentėjusysis praranda sąmonę ir normaliai nekvėpuoja, nedelsiant pradedamas pradinis gaivinimas ir naudojamas automatinis išorinis defibriliatorius (AID), jeigu jis yra prieinamas.

## V SKYRIUS
## VEIKSMŲ PASISKIRSTYMAS

27. Esant galimybei, pagalbą organizuoja keli darbuotojai vienu metu:

**Pirmasis darbuotojas:**

• lieka su nukentėjusiuoju;

• vertina jo būklę;

• panaudoja epinefrino autoinjektorių;

• teikia kitą būtiną pirmąją pagalbą.

**Antrasis darbuotojas:**

• skambina telefonu 112;

• tiksliai nurodo Mokyklos adresą ir vietą, kur yra nukentėjusysis;

• vykdo 112 operatoriaus nurodymus.

**Trečiasis darbuotojas arba administracijos atstovas:**

• informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);

• pasitinka greitosios medicinos pagalbos brigadą prie įėjimo ir palydi ją iki nukentėjusiojo;

• prireikus užtikrina kitų mokinių priežiūrą.

28. Jei įvykio vietoje yra tik vienas darbuotojas, jo prioritetas yra nukentėjusiojo gyvybės išsaugojimas: epinefrino panaudojimas, skambutis 112 ir pirmosios pagalbos teikimas. Administracijos ir tėvų informavimas atliekamas, kai tik tai galima padaryti neatidedant būtinosios pagalbos

## VI SKYRIUS
## UGDYTINIO TĖVŲ INFORMAVIMAS

29. Apie įtariamą anafilaksiją ir epinefrino panaudojimą mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) informuojami nedelsiant po to, kai iškviesta greitoji medicinos pagalba ir pradėta teikti būtinoji pirmoji pagalba.

30. Tėvų informavimas negali uždelsti epinefrino panaudojimo ar skambučio 112.

31. Tėvams pranešama: kas atsitiko; kokie simptomai pastebėti; ar ir kada panaudotas epinefrino autoinjektorius; kad iškviesta greitoji medicinos pagalba; į kurią gydymo įstaigą nukentėjusysis išvežamas, jeigu ši informacija žinoma.

## VII SKYRIUS
## ĮVYKIO DOKUMENTAVIMAS

32. Po įvykio, užtikrinus nukentėjusiojo saugumą ir perdavus jį greitosios medicinos pagalbos specialistams, įvykis dokumentuojamas.

33. Pirmąją pagalbą suteikęs darbuotojas arba kitas direktoriaus paskirtas asmuo užpildo Pranešimą apie epinefrino autoinjektoriaus panaudojimą (Aprašo 2 priedas).

34. Pranešime nurodoma: įvykio data ir laikas; įvykio vieta; nukentėjęs asmuo; aplinkybės ir, jei žinoma, galimas alergenas; pastebėti simptomai; epinefrino panaudojimo laikas ir dozė; autoinjektorių panaudojęs asmuo; skambučio 112 laikas; greitosios medicinos pagalbos atvykimo laikas, jei žinomas; tėvų informavimo laikas ir informavęs asmuo; kiti atlikti pirmosios pagalbos veiksmai; nukentėjusiojo perdavimo greitosios medicinos pagalbos specialistams aplinkybės.

35. Dokumentas perduodamas Mokyklos direktoriui arba jo įgaliotam asmeniui ir saugomas laikantis Mokyklos dokumentų valdymo bei asmens duomenų apsaugos reikalavimų. Direktoriaus įgaliotas asmuo epinefrino panaudojimą registruoja epinefrino apskaitos žurnale (Aprašo 3 priedas).

36. Panaudotas autoinjektorius perduodamas greitosios medicinos pagalbos specialistams arba sutvarkomas pagal jų pateiktus nurodymus.

37. Panaudotas autoinjektorius pirmosios pagalbos rinkinyje kuo skubiau pakeičiamas nauju.

38. Pasibaigus nepanaudoto vaisto (epinefrino) galiojimo laikui jis perduodamas į vaistinę utilizavimui arba sutvarkomas pagal jų pateiktus nurodymus.

## VIII SKYRIUS
## DARBUOTOJŲ PASIRENGIMAS

39. Mokyklos darbuotojai supažindinami su anafilaksijos požymiais, epinefrino autoinjektoriaus buvimo vieta, skubiosios pagalbos veiksmų seka, autoinjektoriaus naudojimo principu ir pareiga nedelsiant skambinti 112.

40. Darbuotojams rekomenduojama organizuoti praktinį epinefrino autoinjektoriaus naudojimo mokymą su mokomuoju autoinjektoriumi.

41. Informacija apie autoinjektoriaus buvimo vietą ir pagrindinį veiksmų algoritmą (Aprašo 1 priedas) turi būti darbuotojams lengvai prieinama.

## IX SKYRIUS
## BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Pagrindinis šio Aprašo principas – esant pagrįstam įtarimui dėl anafilaksijos, pirmoji pagalba teikiama nedelsiant, nelaukiant administracijos, visuomenės sveikatos specialisto ar tėvų atvykimo.

43. Darbuotojas, teikiantis pirmąją pagalbą, veikia pagal savo pirmosios pagalbos kompetenciją, šį Aprašą, autoinjektoriaus naudojimo instrukciją ir Bendrojo pagalbos centro bei greitosios medicinos pagalbos specialistų nurodymus.

44. Su šiuo Aprašu pasirašytinai arba Mokyklos naudojamomis elektroninėmis priemonėmis supažindinami pedagoginiai darbuotojai, mokytojų padėjėjai ir kiti darbuotojai, kuriems gali tekti teikti pirmąją pagalbą.

45. Aprašas peržiūrimas pasikeitus teisės aktams, epinefrino autoinjektorių naudojimo rekomendacijoms arba įvykus anafilaksijos atvejui Mokykloje.

*Epinefrino autoinjektoriaus laikymo ir naudojimo*
*anafilaksijos atveju tvarkos aprašo*
*1 priedas*

**TRUMPAS VEIKSMŲ ALGORITMAS „ĮTARIAMA ANAFILAKSIJA“**

**1. ATPAŽINTI**
Staigus dusulys, švokštimas, gerklės ar liežuvio tinimas, ryškus silpnumas, sąmonės sutrikimas ar kelių organizmo sistemų alerginės reakcijos požymiai.

**2. VEIKTI NEDELSIANT**
Atnešk tinkamos dozės epinefrino autoinjektorių.

**3. PANAUDOTI EPINEFRINĄ**
Pagal autoinjektoriaus gamintojo instrukciją suleisk į išorinę šlaunies dalį.

**4. SKAMBINTI 112**
Pasakyk: „Įtariama anafilaksija. Panaudotas epinefrino autoinjektorius.“

**5. NEPALIKTI VIENO**
Stebėk kvėpavimą ir sąmonę. Vykdyk 112 operatoriaus nurodymus.

**6. INFORMUOTI TĖVUS**
Tik pradėjus teikti būtinąją pagalbą ir iškvietus 112.

**7. DOKUMENTUOTI ĮVYKĮ**
Užrašyk simptomus, epinefrino panaudojimo ir 112 iškvietimo laiką bei atliktus veiksmus.

*SVARBU: epinefrino švirkštiklių konstrukcija ir naudojimo trukmė gali skirtis, todėl nenaudokite vienos konkrečios spalvų ar sekundžių taisyklės visiems preparatams – visada vadovaukitės turimo preparato pakuotės lapeliu.*

**SVARBIAUSIA: EPINEFRINAS ➔ 112 ➔ TĖVAI**

*Epinefrino autoinjektoriaus laikymo ir naudojimo*
*anafilaksijos atveju tvarkos aprašo*
*2 priedas*

**PRANEŠIMAS APIE EPINEFRINO AUTOINJEKTORIAUS PANAUDOJIMĄ**

Įvykio data: _____

Įvykio laikas: _____

Įvykio vieta: _____

Nukentėjusiojo vardas, pavardė: _____

Klasė (jei mokinys): _____

Galimas alergenas/įvykio aplinkybės:

_____

Pastebėti simptomai: _____

Epinefrino panaudojimo laikas: _____

Panaudoto autoinjektoriaus dozė: _____

Autoinjektorių panaudojęs asmuo (vardas, pavardė, pareigos):

_____

Skambučio 112 laikas: _____

GMP atvykimo laikas (jei žinomas): _____

Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimo laikas:

_____

Tėvus informavęs asmuo: _____

Kiti suteiktos pirmosios pagalbos veiksmai:

_____

Nukentėjusiojo perdavimo GMP specialistams aplinkybės / laikas:

_____

Pranešimą užpildė: _____

Data, parašas: _____

Pastabos:

_____

_____

_____

Pagalbą suteikęs asmuo

_____

(parašas) (vardas, pavardė)

*Epinefrino autoinjektoriaus laikymo ir naudojimo*
*anafilaksijos atveju tvarkos aprašo*
*3 priedas*

**VAISTINIO PREPARATO EPINEFRINO APSKAITOS ŽURNALAS**

**Ugdymo įstaigos pavadinimas: _____**

**Epinefrino stiprumas: _____ Žurnalo pildymo laikotarpis: _____**

**Atsakingas asmuo: _____**

| Eil. Nr. | Data | Operacijos rūšis | Serija | Tinka vartoti iki | Įsigyta, vnt. | Panaudota, vnt. | Panaudojimo priežastis | Asmens, kuriam panaudota, vardas, pavardė | Išimta iš rinkinio, vnt. | Perdavimo šalinti data | Perduota, vnt. | Subjektas, kuriam perduota | Likutis | Pastabos |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | |

**4 priedas**

# ANAFILAKSIJOS ATPAŽINIMO IR VEIKSMŲ ATMINTINĖ

**ANAFILAKSIJA** – sunki, greitai progresuojanti alerginė reakcija. Įtarus anafilaksiją, veikite nedelsiant.

**1. ATPAŽINKITE**. Galimi požymiai: staigus kvėpavimo pasunkėjimas, švokštimas, liežuvio ar gerklės tinimas, užkimimas, išplitusi dilgėlinė ar paraudimas, silpnumas, sąmonės sutrikimas, kolapsas. Simptomai gali būti įvairūs ir ne visi pasireiškia vienu metu.

**2. NAUDOKITE EPINEFRINĄ**. Jei įtariama anafilaksija, pirmąją pagalbą teikti apmokytas darbuotojas panaudoja epinefrino švirkštiklį pagal konkretaus preparato pakuotės lapelyje pateiktą naudojimo instrukciją.

**3. KVIESKITE 112.** Nedelsiant skambinkite bendruoju pagalbos numeriu 112, aiškiai pasakykite, kad įtariama anafilaksija ir kad epinefrinas panaudotas.

**4. NEPALIKITE ASMENS VIENO.** Stebėkite kvėpavimą ir sąmonę, vykdykite 112 dispečerio nurodymus. Prireikus pradėkite gaivinimą pagal pirmosios pagalbos mokymuose įgytas žinias.

**5. INFORMUOKITE.** Informuokite vaiko teisėtus atstovus pagal Įstaigoje nustatytą tvarką.

**6. UŽFIKSUOKITE.** Po įvykio užpildykite epinefrino apskaitos įrašą ir Pirmosios pagalbos suteikimo ir epinefrino panaudojimo aktą.

**SVARBU:** epinefrino švirkštiklių konstrukcija ir naudojimo trukmė gali skirtis, todėl nenaudokite vienos konkrečios spalvų ar sekundžių taisyklės visiems preparatams – visada vadovaukitės turimo preparato pakuotės lapeliu.